

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

— Ένα φυλλάδιο μας εστάληκε από την Αίγυπτο. Επικρατεί «Γλωσσική μελέτη» εξ άφορμής των «Ακαδημαϊκών αναγνωσμάτων» του κ. Γ. Ν. Χατζηδάκη» κ' είναι γραμμένο από τον συμπατριώτη μας γιατρό και λόγιο κ. Β. Αποστολίδη. Η μελέτη του κ. Αποστολίδη πρέπει να διαβαστεί από τους ειδικούς που κατέχουν επισημονική, και όχι έρρασιενική, το γλωσσικό ζήτημα. Αυτοί θα την κρίνουν, και αυτοί θα την εγχειρίσουν. Έμείς εδώ την αναφέρουμε μονάχα, χρονογραφικώς, και παίρνουμε απ' αυτήν ένα παραγραφάκι και το παρουσιάζουμε για δείγμα στους αναγνώστες μας: «Η πρό των Αλεξανδρινών χρόνων — γράφει ο κ. Αποστολίδης — εις τον έκτος της Ελλάδος Έλληνισμὸν ἐν χρήσει κοινὴ διὰλεκτος δὲν προήλθεν ἐκ διαφοράς τῆς Ἀττικῆς, ὡς οὐκ ἔστιν ἀποδεδειγμένον, ἀλλ' ἐκ προϊόντος καθαρισμού τῆς Ὀμηρικῆς γλώσσης ἀπὸ θλαστικῶν λέξεων, οἱ τότε ποιῶνται καὶ ὁμολογοῦνται τὴν εἶχον καταφορῶσαι. Ὅταν δὲ ἐπὶ τῶν Μακεδονικῶν χρόνων ἐξέλιπον καὶ οἱ Λογιστάται, ἡ γλῶσσα αὕτη μεῖναι ἐλευθέρα, ἀκολούθησε τὴν φυσικὴν αὐτῆς πορείαν, καὶ χάρις εἰς τὴν ἀπλοτητά της, δὲν ἄργησε νὰ γίνῃ, ὡς εἴπομεν, ἡ Κοινὴ τῶν Ἑλλήνων διάλεκτος καὶ νὰ ὑποκαταστήσῃ μίαν μὲν θλαστικὴν παλαιὰς διαλέκτου αἰτίας, ἥσαν ἐκὸς ἐν χρήσει εἰς διάφορα μέρη, μὴ ἐξαιρουμένης μὲν αὐτῆς τῆς Ἀττικῆς ἐν Ἀθήναις».

— Ὁ ἀγαπητός μας φίλος καὶ συνεργάτης κ. Μ. Μαλακάσης τύπωσε τὴν «Κυρά τοῦ Πύργου» σ' εἰς 2 μορφο βιβλιαράκι. Ποίημα καὶ τὸ βιβλιαράκι, ποίημα κ' ἡ «Κυρά τοῦ Πύργου», — ποίημα τοῦ Μαλακάση, δηλ. τραγουδι γιομάτο γλύκα καὶ ἁρμονία, ποὺ σὲ συνεπαίρνει καὶ δὲ σάφηνει νὰ σκεφτῇς ὅτι εἶναι «ἀρχαῖα» — ὅπως τὸ θέλει ὁ ποιητής — καὶ ἂν ἔχῃ ψευδία ὡς ὄραμα ἢ ἀκόμα κ' ὡς ποίημα. Ἡ ὑπόθεσις ποῖα εἶναι, δὲν μπορούμε νὰ σὰς πώμε. Τὸ διαβάσαμε δύο τρεῖς φορές, μὰ τόσο παρασυρθήκαμε ἀπὸ τοὺς καλοδοουμένους καὶ ἁρμονικότερους στίχους, ποὺ τίποτ' ἄλλο ἀπ' αὐτοὺς δὲ θυμόμαστε. Ὁ Μαλακάσης εἶναι λυρικός ποιητής. Καὶ ὄραμα καὶ κοινωνικὴ μελέτη καὶ οἰκονομολογικὸ ἄρθρο ἔκτομα νὰ γραφῇ, τραγουδῇ θάνα πάντα ὅ,τι βγῇ ἀπὸ τὴν πένα του. Ὅταν δὲν εἶναι τραγουδι, καὶ τόνομα τοῦ ἄλλ' γραμμένο φαρδύ πλατύ ἀπὸ κάτω, μὴ τὸ πιστέψετε. Δὲ θάνα γραμμένο ἀπὸ τὸν ποιητὴ Μαλακάση. Τραγουδῇ κ' ἡ «Κυρά τοῦ Πύργου». Διὰ τοῦτο εἴπαμε καὶ αὐτό.

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ

ΣΤΗΝ ΑΜΜΟΓΙΑ

Εἶχε γυρίσει τις προάλλες ἀπ' τὴν Ἀμερική καὶ τὸν χαίρονταν τὸ χωριὸν σὰν νιόγαμπρος τὴ νύφη,

ματικοὶ του.

«Στὴν Ἰταλία» ἔακολούθησε ὁ στρατηγὸς «πολεμοῦμε δεκαπρὶς χρόνια μὲ τοὺς Ρωμαίους, καὶ ὡς τώρα οἱ στρατηγοὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐνικούσαν τοὺς δικούς μας, ὅχι ἀπὸ ὑψηλότερη καλλιμαχία καὶ περσύτερη δύναμη, οἱ Ρωμαῖοι ἐγνωρίζετε τέχνες καὶ μηχανὲς ποὺ ἐξολόθρευαν τὸν κόσμο μοσπρόθες. Ἔως τώρα δὲν τις εἶχαμε συνεισφέρει γιατί τις ἐπεριφρονούσαμε μόνον ἢ ἀνάγκη μὰς ἔκαμε νὰ τις δεχτοῦμε. Ἐμεῖς τιμοῦμε τὴν ἀντρεία. Γιὰ τοῦτο πολλὲς φορές οἱ ἔξακουσμένοι βασιλεῖς μὰς καὶ οἱ Γότθοι κόμητες ἐπροσφρονόνταν νὰ μονομαχήσουν μὲ τοὺς ἐδικούς σας» κανεὶς ποτὲ δὲν ἐδέχθη προφασίζόμενοι ποὺ ὁ νόμος τὸ ἐμποδίζει. Δὲ θέλω νὰ πῶ ὁρμηναὶ ἀπὸ τοὺς κακοὺς στρατηγούς σας» ἐμείς οἱ Γότθοι νομιζοῦμε ντροπὴν ν' ἀρνηθοῦμε τὸν ἀγῶνα ποὺ μὰς προσφέρεται, γιατί τέτοια ἀρνησιμὴ ἀποδείχτει δειλία. Ὁ Θεοδόσιος δέχεται τὴν μονομαχία μ' εὐχαρίστηση κ' ἐλπίζει στὴ νίκη θὰ χτυπηθοῦμε μπρὸς στὰ τειχεῖα τῆς Κασσώπης καὶ μπρὸς στὸ ἀκέρει μου, ἀφοῦ πρῶτα ἐσεῖς μοῦ δώσετε λόγο, καὶ οἱ ἄντρες μου ὀρκιστοῦν, στὴ μαχίᾳ νὰ μὴ βοηθηθεῖ ἀπὸ τοὺς δύο μὰς κανέναν».

«Ἐῦγε, εῦγε, Θεοδόσιε» ἔκραξαν οἱ ἀξιωματικοὶ του.

μὲ τὰ κολάρια του καὶ τὰ γιορτιάτικα του ῥοῦχα. Μὰ περνώντας οἱ γιορτάδες ἀγόρασε μιὰ φιλούκα καὶ τώρα τὴν ἱφαινε φαρδύτα, γιὰ νὰ ἐκπαινεθῇ τὸ παλιὸ ἔργο του. Εἶχε προσκαλέσει ἑκτακτὰ κ' ἕνα μαραγκό, γιὰ δύο τρεῖς ὥρες νὰ τῆς περάσῃ κατὰ στρώμα. Ὁ μαραγκὸς ἐδούλευε στὴν πλώρη, καὶ ὁ κύρ Γιάννης (τὸνομα του) ὁ ἰδιοκτήτης στὴν πρύμη. Ἀλλὰ τόσος παλὸ μαραγκὸς ἦσαν ἡ πρύμη ἀπ' τὴν πλώρη ὥστε πολλὲς φορές οἱ δύο τους κόντεψε νὰ σπάσουν τὰ κεφάλια τους σηκώνοντας τὸ σκεπάρνι γιὰ νὰ καρφώσουν κανένα ξύλο. Κάμποσο ἄλλοι νευτικοὶ ἀπ' ἐξω παρατηροῦσαν.

— Τὶ θὰ τὸ κάνῃς αὐτὸ; ρώτησε ἄξαφνα ὁ κύρ Γιάννης.

— Δὴ στὴ ραφή θὰ τὸ καρφώσω καὶ ἐδεῖχνα ἕνα ξύλο χονδρό... σὰν δάχτυλο.

— Τίτσο σώμα καημένε, πάρτο λίγο μὲ τὸ ροκάνι.

— Ὅχι, δὲ κύρ Γιάννη, εἶπαν ἀπέξω, καλὸ εἶναι ἅμα τὸ φτηνὴν θὰ σπάσῃ.

— Ἀμ' οὐλα αὐτὰ βάρητα εἶναι στὴ βάρκα νὰ καὶ αὐτὸ κ' ἐκεῖνο, οὐλα ροκάνισμα θέλνι.

Κεῖνη τὴ στιγμή νὰ σου κ' ὁ Κώστας ὁ Μεθούκλιος, καθὼς τὸν ἔλεγαν, ἐρχότανε τρικλίζοντας.

— Ξεσβούρωτος εἶναι, παιδιὰ, ὁ Κώστας καὶ τὸν πήραν τὰ ρέμματα, εἶπ' ἕνας ἀπ' τὴν παρέα.

— Ἰσα-Ἰσα ἔπ' τὴ πολλὴ τὴ σαβούρα κυλάει, εἶπεν ἄλλος ἐνοῶντας τὸ κρασί ποὺ εἶχε πηχί ὁ Κώστας.

— Ποιὸ... ποῖος πέθανε βρε; φώναζε ὁ Κώστας ἐρχόμενος σιμὰ τίνος κάσα ἐν' ἐκείνη.

Κανένας δὲν τ' ἀπάντησε.

— Ροκάν'σι του λίγο ἀπὸ δῶ, ἔλεγε κάποιος στὸ μαραγκό.

— Ἀρσε, εἶπε κ' ὁ κύρ Γιάννης, τοῦ πέρνου ἐγὼ μὲ τὸ μαχαίρι.

— Μπα, κύρ Γιάννη, ἀφίσε τὸ μαστορά νὰ κάνῃ τὴν τάξη, πῶς θὰ τὸν πᾶρ μὲ τὸ μαχαίρ;

— Βρε δὲν ἀκούτε τί σας λέω, ποῖος πέθανε;

— Ἀσε μὰς ἡσυχ' νὰ μὴ βρῇς τὸ μπελᾶ σ' μουρμούρηζ' ὁ κύρ Γιάννης.

— Τὶ σὲ μέλει ποῖος πέθανε; τοῦ τσίπρου νὰ βγῇ, εἶπε κάποιος περᾶζοντας τὸν Κώστα.

— Βρε ἀκούς τί σ' λέου... ἔξερ ποῖος εἴμ' ἐγώ; δὲ μὲ μελ' γιὰ τοῦ τσίπρου! καὶ ἀρχίνησε νὰ τραγουδάει «δὲν μὲ μέλλει τὸ σκοτάδι, δὲν μὲ μέλλ' ἡ φυλακή» καὶ ἄξαφνα πάλι: ἀκούς τί σ' κουθεντιάζω; δὲ μὲ μέλλει ἰμένα γιὰ τὸ τσίπρι, τσίπρι πίνου δπ'

ἀπὸ τοῦ μὲ τρεῖς πᾶναι ῥαταῦ, γιὰτὶ μὲ πανεῖ ἰμένα... εἰν' ἀδερφός μ'... δὲν ἔξερ τί εἶπαι κ' ὁ Χρυσός.

— Ἀσε μὰς, καημένε Κώστα, νὰ χαρῇς, τὸν παρακαλέσαν ὁ κύρ Γιάννης, ἄσε μὰς νὰ κάνουμε τὴ δουλειά μας.

— Καλὰ σ' λέει, εἶπε κ' ὁ μαραγκός, φεύγα τώρα ἀπὸ δῶ, δὲν εἶναι γλέψ' ὥρα.

— Βρε ἀκούς τί μ' κριν' κείνος, βρε ποῖος πέθανε σ' λέω.

— Ἐ καὶ μὲνε Κώστα, πιτάχτηκ' ἕνας, θὰ σὲ πάρνι γιὰ μεντζμένον τὰ παιδιὰ μ' αὐτὰ π' λές; τί διάλου δὲ γλέψ' βάρκα ριάνει.

— Βάρκα, ἔκανε ὁ Κώστας καὶ γύριζε δῶ καὶ καὶ τὴ ματιά του ποὺ ἦταν σὰ μισόσβυστη λαμπάδα βάρκα λέει, μ' αὐτὴν ἐγὼ τὴ πέρνου σ' χούφτα μ'. Βρε εἰμασταν ναῦτες ἐμεῖς; στὸν καιρὸ μὰς, ναῦτες σωστοὶ ὅχι σὰν κ' ἐσᾶς, ποῦναὶ καὶ τὰ τριχαντήρια μὰς ποὺ τώρα κ' οἱ πέσουλες οἱ δικές σας. ἰμένα θὰ μ' πῇς ἀπὸ βάρκα π' ἔκανα τόσα χρόνια μὲ τὸ Γεροδελμαῖο καὶ ταξίδευα στὴν Τουρκία, ὅχι δῶ τρογύρου στ' ἀλύδα.

— Ἐκανες τόσα χρόνια, μὰ ἔξερ τί λένε τὰ παιδιὰ; ρώτα τὸν Νικολάκη.

— Δὲν ἔχου ἀνάγκη νὰ ρωτήσω κανέναν... τί λένε βρε ἐσύ π' τὰ ἔξερ; εἶπε γυρίζοντας στὸ Νικολάκη.

— Ἐγώ... μπα, τίποτα... Τὶ νὰ ἔξερ ἐγὼ γιὰ τὸν Κώστα; τὰ παιδιὰ μοναχὰ ἀπὸ δῶ θέλνι νὰ πῶνε τάχα, ὅτι ἐσύ πιτούσες σ' θάλασσα τὸ ψωμί γιὰ νὰ τελειώσ' γλήγορα νὰ γυρίσετε πίσω.

— Ἐγώ; ἔκανε μιὰ ὁ Κώστας καὶ τὰ μάτια του στηλώθηκαν θαμπὰ στὸ πρόσωπο τοῦ Νικολάκη. ὅλοι νόμισαν πῶς θὰ εἶχαν οἱ δύο τους ξεδιαλεμὸ μὰ ἔξαφνα πάλι ὁ Κώστας, σὰ νὰ μὴν εἶχε ἀκούσῃ τίποτε, ρώτησε ξαναγιόθοντας σὰν ἀπὸ ὕπνο.

— Βρε δὲ μιλάτε; ποῖος πέθανε σας ρωτῶ νὰ πῶ κ' ἐγὼ Θεὸς χωρῆτον.

— Ἀσε στὸ καλὸ σου χριστιανέ μου, μὴ μὲ βάνς σὲ μπελᾶ, τοῦ εἶπεν ὁ κύρ Γιάννης καὶ τινάχτηκε μὲ θυμό. Ἐρχεται κανένας νὰ σὲ πειράξ' ἐσεῖνα ὅταν πᾶς καὶ πίνῃς; ἄσε μὰς καὶ μὰς νὰ κάνουμε τὴ δουλειά μας. Τὶ δικόλο γι' ἀναποδιὰ μὰς ἤρθε; νὰ μὰς πῇς ποῖος πέθανε; δὲ γλέψ' ἀπ' σκαρώνουμε βάρκα; ἀντε σῦρε στὸ καλὸ! καὶ τὸν ἔσπρωχνε μὲ τὸ χέρι.

— Βρε ποῖον σπρώχνεις; εἶπ' ὁ Κώστας κ' ἀναφτεν ὁ θυμός· οἱ ἄλλοι ὅμως τὸν καθυσόχασαν. Καλὰ σ' λέει βρε Κώστα... ἄψε νὰ κύνουν τὴ δουλειά τους οἱ ἀνθρώποι.

Καὶ ἔγεινεν ἔτσι. Ἀμὰ οἱ ἀποστολάτορες ἀναχώρησαν, οἱ Γότθοι στρατιῶτες ἐδιαταχθῆκαν νὰ παραταχτοῦν στὸν κάμπο καὶ ἀσπροντυμένοι κράχτες τοὺς ἐκήρυξαν, πῶς ὁ κόμητας Θεοδοσιῶς ἐμελλε νὰ μονομαχήσῃ μὲ τὸ Ρωμαῖο χιλιάρχου, καὶ ἀπαίτησαν ἀπὸ τοὺς στρατιῶτες ὄρα νὰ μὴν παραταχτοῦν, ὅτι κ' ἂν ἐσυνέβαινε, γιὰ νὰ βοηθήσουν τὸ στρατηγὸ, παρὲς μόνον ἂν ἔδωσαν τοὺς ἐχτροὺς νὰ κινῶνταν. Καὶ τὸ ξανθὸ φουστὰ ἐδέχθη τὰ μαντάτα μ' εὐχαρίστησιν καὶ μεγαλόφωνα ἐπαίνεσε τὸν ἀρχηγὸ του.

Καὶ τότες ἀμέσως ἀνοίχτη μιὰ πόρτα τῆς χώρας ἐνὸς οἱ σάλπιγγες καὶ τὰ βούκινα ἐσήμειναν κ' ἐβγήκαν εἴκοσι καθάλαροι ὅλοι μὲ λαμπρὰ φορέματα καὶ ἄρματα. Καὶ ἐπὶ κεφαλῆς τοὺς ἦταν ὁ χιλιάρχος. Ἐφορούσε διχτάτο ὠράκα καὶ στὸ ζερβὶ χέρι ἐβάστασε βαρὺ σκουτάρι, ὅπου ἦταν ζωγραφισμένοι οἱ Ρωμαῖκοὶ αἰετοί. Οἱ ἄντρες του καὶ τὰ μεριά του ἦταν σκεπασμένα μ' ἀτζάλι, στὸ δεξιὸ χέρι ποὺ ἦτον κ' ἐκεῖνο ντυμένο μὲ σιδερέ χερόχτι, ἐκρατοῦσε μακρὸ κοντάρι, στὴ ζώσῃ ἐκρεμότου ἢ σπάθα· ἐσίμωνε μὲ τὸ κεφάλι κάτω, κ' ἐφανότου σκυθρωπὸς μέσα στὰ κατεβασμένα σιδερά τῆς χρυσομένης περικεφαλίας· τῆς λογὸς του ἦταν θαρραλέο καὶ κείνο μὲ διχτάτην ἀρματωσιά, ποὺ δὲν εἶχε παρὰ δύο μόνο τρύπες, γιὰ τὰ μάτια τοῦ ζώου.

Οἱ σύντροφοι ἐσταμάτησαν κ' ἄφ' ὧς ἐβάδισε μόνος ἕως τῆ μέσῃ τοῦ κάμπου κ' ἐπρόσκεινε. Καὶ νὰ, μὲ τὸ ἄλχημα ἀπὸ βούκινα ὁ Θεοδοσιῶς ἐρχότου πηλαλώντας, παρόμοιος σὲ περήφανο λιοντάρι, κ' ἀνεμιζότου ἢ ξανθὴ γενναία του, κ' ἐκυμάτιζε ἢ ὅρα τῆς ψηλῆς περικεφαλίας του, ποῦχε στὴν κορρὴ ὁμοίωμα ἄρκακοντα μὲ ἀνιχτὸ στόμα. Ἐφορούσε κ' ἐκεῖνος ἀσημόχρομο ὠράκα ἀπὸ πλεῖρο ἀτζάλι καὶ στὸ ζερβὶ χέρι ἐκρατοῦσε τετραγώνον ἄλφαρ σκουτάρι καὶ πᾶν τοῦ σκουτάρι ἦτον σκεπασμένος σὲ πρᾶσινον κάμπο ἕνας ὄφας χρυσὸς μὲ πολλὰς βύρες, μ' ὀρθωμένο κεφάλι, καὶ ποὺ ρουφαῖσε ἕνα ἀνθρωπῖνο κουφάρι χρυσὸ κ' ἐκεῖνο, καὶ ἀπὸ τὸ κουφάρι δὲν ἐφανότου παρὰ τὸ ἀπένου μέρος, γιατί τὸ ἀπένου ἦταν μέσα στὸ στόμα τοῦ θηρίου.

Καὶ ὁ Θεόδωρος, ὡς εἶδε τοῦ καθάλαρου τὴ χύση, ἐκέντησε καὶ ὁ ἴδιος τῆλογο, κ' ἐστήσε ἀναμείκτα τὸ κοντάρι μὰ ἐμεῖνεν μιὰ στιγμή κ' οἱ δύο κ' ἐχαιρέτηθηκαν μετρώντας ὁ ἕνας τὴ δύναμιν τοῦ ἄλλου, συνομιλίζοντας τὴ φορεσιὰ τους. Ὁραιότερος ἦτον ὁ Θεοδοσιῶς, ὁ χιλιάρχος εἶχε περσύτερη χάρη. Ὑστερὰ ἐσηκώσαν τὸ μουσοῦδι. Κι' ἀρχήσαν τὴ μαχίᾳ.

Ἐχυθῆκαν ὁλόγορα ὁ ἕνας ἀπένου στὸν ἄλλον βασιτώντας μὲ δύναμιν τὰ κοντάρια· τὸ χτύπημα τοῦ Γόθου ἔσπασε κ' ἀπὸ τὴ φόρα ἀνταμώθηκαν. Τότες